

SAMOUPRAVLJANJE OBČANOV IN OBČINSKA UPRAVA NA ŠKOF JELOŠKEM OBMOČJU

Z ustavo je določeno, da ima občan pravico do družbenega samoupravljanja in da je ta pravica nedotakljiva. Na splošno je družbeno samoupravljanje zajamčeno občanom s pravico neposrednega odločanja o družbenih zadevah na zborih volivcev, zborih delovnih ljudi v delovnih skupnostih, z referendumom; s pravico odločanja o družbenih zadevah kot član organa družbenega samoupravljanja, kot sodnik porotnik ali kot drug javni funkcionar; s pravico voliti in biti voljen v organe upravljanja delovne organizacije, v predstavniška telesa družbeno-političnih skupnosti in v druge organe samoupravljanja, določati kandidate za volitve v ta telesa in organe, predlagati odpoklic in odločati o odpoklicu izvoljenih delegatov; s pravico dajati pobudo za sklicevanje zborov delovnih ljudi v delovnih skupnostih, pravico sprožiti razpis referenduma in pravico dajati pobudo za opravljanje družbenega nadzorstva; s pravico biti obveščen o delu predstavniških teles in njihovih organov, organov družbenega samoupravljanja in organizacij, ki opravljajo zadeve javnega pomena, zlasti pa pravico biti v delovni organizaciji, v kateri dela, in v drugi organizaciji, v kateri uresničuje svoje interese, seznanjen z materialnim in finančnim stanjem, z izpolnjevanjem načrtov in s poslovanjem, pri čemer pa je dolžan varovati poslovne in druge tajnosti; s pravico obravnavati delo državnih organov, organov družbenega samoupravljanja in organizacij, ki opravljajo zadeve javnega pomena, in povedati mnenje o njihovem delu; s pravico dajati predstavniškemu telesu in drugemu organu opozorila in predloge ter dobiti odgovor nanje in dajati politične in druge pobude splošnega pomena.

Družbeno samoupravljanje občanov se torej manifestira v raznih oblikah in v raznih organih.

Ena izmed oblik družbenega samoupravljanja občanov je tudi samoupravljanje v občinskih samoupravnih organih. Poglejmo, kateri so osnovni organi občinske samouprave in kako urejajo samoupravne odnose občanov statut občine in poslovnik občinske skupščine.

Zbori volivcev

Ena izmed oblik neposrednega sodelovanja občanov pri delu občinske skupščine in njenih organov in krajevnih skupnosti so zbori volivcev.

Zbore volivcev sestavljajo volivci določenega območja občine, praviloma po volilnih enotah, kakor so določene za volitve v občinski zbor občinske

Poslopje občinske skupščine Skofja Loka

skupščine. Običajno se zbori volivcev sklicujejo po območju krajevnih skupnosti razen kandidacijskih zborov za volitve odbornikov, ko se sklicujejo po volilnih enotah.

Zbori volivcev se sklicujejo po potrebi, najmanj pa dvakrat letno. Zbor volivcev skliče predsednik občinske skupščine po lastnem preudarku, po sklepu občinske skupščine, na zahtevo občinskega ali krajevnega organa Socialistične zveze delovnega ljudstva, sveta krajevne skupnosti ali ene desetine volivcev z območja, za katero se zbor sklicuje, vendar najmanj trideset volivcev. Statut občine daje možnost že navedenim organom oziroma skupini volivcev, da sami skličejo zbor, če ga v desetih dneh ne bi sklical predsednik občinske skupščine.

Sklicatelj odbora mora razglasiti sklic zbora volivcev najmanj pet dni pred dnem zbora. Razglas mora obsegati predlog dnevnega reda, čas in kraj zbora ter navedbo, kdo ga sklicuje.

Zbor volivcev je sklepčen, če se ga udeleži deset odstotkov volivcev. Ta kvorum pa ne velja za kandidacijske zборе za volitve odbornikov občinske skupščine in za uvedbo krajevnega samoprispevka.

Na zborih volivcev se obravnavajo vsa vprašanja, za katera to določajo zakoni, drugi predpisi in statut občine; vprašanja, za katera to posebej sklenejo občinska skupščina in njeni organi ter organi krajevne skupnosti in vprašanja, za katera to sklene zbor volivcev.

Še posebej kaže omeniti, da zbori volivcev obravnavajo vprašanja, glede katerih dajejo samo mnenja in predloge, kakor tudi vprašanja, o katerih se odloča na zborih volivcev.

Statut občine določa, da zbori volivcev zlasti:

- obravnavajo vprašanja, ki imajo splošen pomen za življenje in delo v naselju, krajevni skupnosti, občini in širši družbeno-politični skupnosti ter dajejo predloge za reševanje takih vprašanj;
- obravnavajo poročila o delu občinske skupščine in njenih organov upravljanja, sestavljajo v tej zvezi vprašanja ter dajejo mnenja o delu in predloge za izboljšanje dela teh organov;
- dajejo predloge za odpoklic izvoljenih predstavnikov in predloge za druge ukrepe v zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi;
- neposredno odločajo o vprašanjih, ki so določena z ustavo, zakoni in statutom občine;
- opravljajo volilne funkcije, ki so določene z ustavo ali zakonom;
- volijo organe družbenega samoupravljanja;
- opravljajo druge zadeve, za katere so pooblašteni.

Občinska skupščina mora dati predhodno v obravnavo zborom volivcev:

- občinski večletni program razvoja občine;
- letni družbeni načrt in občinski proračun;
- občinski perspektivni urbanistični program in
- predlog za uvedbo občinskih dajatev.

Tudi člani predstavniških teles (poslanci in odborniki), ki so izvoljeni na območju občine, imajo določene dolžnosti do zborov volivcev. Ti morajo na zborih volivcev poročati o svojem delu in o delu predstavniškega telesa ter odgovarjati na vprašanja občanov.

O sklepih zborov volivcev mora razpravljati občinska skupščina oziroma njeni pristojni organi in obvestiti najpozneje v šesdesetih dneh predsednika zbora volivcev o stališču, ki ga je v zadevi zavzela.

Krajevne skupnosti

Na območju občine delujejo krajevne skupnosti, ki so tudi ena izmed oblik neposrednega sodelovanja občanov pri delu občinske skupščine in kot organi lokalne samouprave.

Krajevno skupnost ustanovijo občani s sklepom, sprejetim na zboru volivcev za vas, več vasi, naselje, več naselij ali mesto, tako da predstavlja urbanistično, gospodarsko in politično zaokroženo celoto, v kateri je možno uresničevati naloge krajevne skupnosti in upoštevati skupne interese občanov.

Na območju občine Škofja Loka imamo kar trideset krajevnih skupnosti. Te so:

Bukovica	Javorje	Puštal	Škofja Loka
Bukovščica	Lenart n/Lušo	Reteče	Trata
Davča	Leskovica	Selca	Trebija
Dražgoše	Log	Sorica	Zali log
Godešič	Lučine	Sovodenj	Zapreval
Gorenja vas	Martinj vrh	Stara Loka	Zminec
Gosteče	Podlonk	Sv. Duh	Železniki
Hotavlje	Poljane n/Šk. Loko		

Po določbah statuta občine so krajevne skupnosti pravne osebe in imajo določene pravice in dolžnosti. Samostojno nastopajo navzven in na svojem področju. V krajevni skupnosti organizirajo občani komunalne, stanovanjske, gospodarske, socialne, zdravstvene, kulturne in druge dejavnosti za neposredno zadovoljevanje svojih potreb ter potreb družin in gospodinjstev kakor tudi za razvoj naselja.

Vsaka krajevna skupnost ima svoj statut, ki ga sprejema samostojno v skladu s statutom občine in zakonitimi predpisi. S statutom si krajevna skupnost podrobneje določa svoje območje, organizacijo in delo, organizacijo in delo poravnalnih svetov, način ustanavljanja in organizacijo servisov, zavodov, delavnic, obratov in ustanov, razmerja do hišnih svetov in druga vprašanja v zvezi z delom krajevne skupnosti.

Pravico upravljati krajevno skupnost imajo občani po zborih občanov in po svojih predstavnikih, izvoljenih v svet krajevne skupnosti. Krajevna skupnost ima lahko poleg sveta še druge organe, kot so: komisije, odbori in poravnalni svet. Natančnejšo organizacijsko strukturo si določi krajevna skupnost s statutom.

Za opravljanje svojih nalog imajo krajevne skupnosti dohodke iz dotacij, ki jim jih daje občinska skupščina, in dohodke, ki jih dosežejo s svojimi dejavnostmi.

Občinska skupščina

Občinska skupščina je najvišji organ oblasti in organ družbenega samoupravljanja. Sestavljata jo občinski zbor in zbor delovnih skupnosti. Vsak zbor šteje 55 odbornikov.

Odbornike občinskega zbora volijo neposredno občani, odbornike zbora delovnih skupnosti pa delovni ljudje, ki so na območju občine zaposleni v delovnih organizacijah, državnih organih, družbeno-političnih organizacijah in društvih, kmetje — člani zadruga ali druge delovne organizacije ter drugi občani, ki delajo na območju občine in za katere je to določeno z zakonom.

Odborniki občinske skupščine se volijo za štiri leta. Vsako drugo leto se voli polovica članov vsakega zbora občinske skupščine.

Odborniki občinske skupščine se volijo po volilnih enotah. Volilne enote za volitve odbornikov občinskega zbora so določene tako, da je volilna enota teritorialno čimbolj zaokrožena celota in da se voli vsak odbornik občinskega zbora na približno enako število prebivalcev. Območje naše občine je razdeljeno na 55 volilnih enot.

Volilne enote za volitve odbornikov zbora delovnih skupnosti se določijo po skupinah (skupina gospodarstva, skupina prosvete in kulture, skupina zdravstva in socialnega varstva in skupina delovnih ljudi v državnih organih, družbenih organizacijah in društvih) tako, da tvorijo volilno enoto ena ali več organizacij določene skupine ali pa tvori ena organizacija več volilnih enot. V vsaki volilni enoti se voli po en odbornik zbora delovnih skupnosti, izjemoma pa tudi več odbornikov.

Delovne organizacije v naši občini so razdeljene v 55 volilnih enot. V vsaki volilni enoti se voli po en odbornik zbora delovnih skupnosti.

Konstituiranje občinske skupščine oziroma njenih zborov ureja poslovnik občinske skupščine.

Prvo sejo zborov pripravi in skliče dotedanji predsednik občinske skupščine takoj po objavi volilnih rezultatov. V ta namen pripravi vse potrebne spise, ki so potrebni za verifikacijo mandatov, dostavi novo izvoljenim odbornikom potrdila o izvolitvi, ugotovi najstarejšega odbornika zaradi vodenja prve seje, ga o tem obvesti in sestavi predlog dnevnega reda ter določi kraj in čas prve seje. Prva seja mora biti najpozneje petnajst dni po dnevu volitev. Začne in vodi jo najstarejši odbornik do izvolitve predsednika zbora. Dnevni red predlaga dotedanji predsednik občinske skupščine. Ko je dnevni red sprejet, izvolijo odborniki tričlansko verifikacijsko komisijo, da pregleda potrdila o izvolitvi odbornikov in ugotovi njihovo pravilnost. Komisija sestavi poročilo, v katerem predlaga potrditev ali razveljavitev posameznih odbornikov. Zbor poročilo obravnava in o njem glasuje. Nato potrdi ali razveljavi izvolitev odbornikov. Če se izvolitev posameznih odbornikov razveljavi, ker je bila izvolitev sporna, se razpišejo ponovne volitve.

Po potrditvi odbornikov opravijo odborniki, katerih mandat je bil potrjen, tole slovesno izjavo: »Prisegam, da bom zvesto služil ljudstvu, da bom vestno in vdano opravljal vse dolžnosti odbornika skupščine občine Škofja Loka in da bom, držec se ustave in zakonov, varoval, razvijal in branil pridobitve socialistične revolucije in da bom delal z vsemi svojimi močmi za zgraditev socializma, za napredek Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.«

Z verifikacijo mandata in s slovesno izjavo pridobijo odborniki vse pravice in dolžnosti, ki jim pripadajo. Po zaprisegi izvoli zbor predsednika zbora in njegovega namestnika ter mandatno imunitetno komisijo zbora.

Po prvih ločenih sejah občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti se opravi prva skupna seja obeh zborov. Sejo odpre in vodi do izvolitve predsednika občinske skupščine najstarejši odbornik. Ko je izvoljen predsednik občinske skupščine, prevzame ta nadaljnje vodenje seje. V nadaljevanju seje izvoli občinska skupščina izmed sebe podpredsednika, komisijo za volitve in imenovanja ter druge organe, ki jih je treba izvoliti na prvi seji. S tem je občinska skupščina konstituirana in lahko začne delati.

Občinska skupščina opravlja zadeve iz svoje pristojnosti neposredno na sejah ali po svojih organih. Na sejah odloča v okviru svojih pravic in dolžnosti o zadevah splošnega pomena, zlasti pa:

- sprejema in spreminja statut občine,
- sprejema večletni program razvoja občine, letni družbeni načrti, proračun in zaključni račun,
- sprejema urbanistične načrte,
- sprejema splošne predpise,
- ustanavlja delovne organizacije in sklade ter odloča o njihovem združevanju in prenehanju,
- nadzoruje delo vseh organov in organizacij v občini ter delo svojih organov in jim daje smernice,
- proučuje poročila, analize in elaborate z raznih področij ter sprejema ustrezne sklepe in priporočila,
- nadzoruje uporabo družbenih sredstev in delitev dohodka delovnih organizacij,
- sklepa o razpolaganju z družbenim nepremičnim premoženjem, ki ga upravlja, in premoženjem v splošni rabi,

Sedanja skupščina občine Skofja Loka

— sprejema resolucije in daje priporočila organom družbenega samoupravljanja.

— sklepa o najemu posojil ter o prevzemu poroštev.

— voli in razrešuje predsednika in podpredsednika občinske skupščine, člane svetov in komisij skupščine, delegate v širše družbeno-politične skupnosti, predsednika, sodnike in sodnike porotnike občinskega sodišča, občinskega sodnika za prekrške ter njegovega namestnika, imenuje in razrešuje tajnika skupščine in predstojnike temeljnih upravnih organov ter opravlja druge volitve, imenovanja in razrešitve,

— sklepa o uvedbi občinskih dajatev,

— razveljavlja nezakonite in nesmotrne akte svetov in komisij občinske skupščine, ki so sprejeti izven upravnega postopka.

— sklepa o organizaciji temeljnih upravnih organov skupščine,

— sklepa o ustanovitvi skupnih služb z drugimi občinami in širšimi družbeno-političnimi skupnostmi,

— sklepa o višini stalne mesečne nagrade predsedniku, podpredsedniku in tajniku,

— sprejema svoj poslovnik,

— sklepa o razpisu občinskega referenduma,

— proglašča zaslužne osebe za častne občane,

— odloča o drugih vprašanjih, predpisanih z ustavo, zakonom ali s statutom občine.

Zaradi obsežnosti nalog, ki so v pristojnosti občinske skupščine, je občinska skupščina s posebnim odlokom oziroma sklepom prenesla določene zadeve v pristojnost svetom in komisiji za volitve in imenovanja.

Zbora občinske skupščine delata in odločata praviloma skupno. Vsak zbor občinske skupščine pa lahko sklene, da bo ločeno obravnaval in sklepal o posameznih zadevah iz delovnega področja občinske skupščine.

Sveti občinske skupščine:

Sveti občinske skupščine so njeni politično-izvršilni organi in organi družbenega samoupravljanja na področju, za katero so ustanovljeni.

Skupščina občine Škofja Loka ima tele svete:

1. svet za narodno obrambo, ki ima predsednika in dvanajst članov;
2. svet za splošne in notranje zadeve, ki ima predsednika in osem članov;
3. svet za izobraževanje in vzgojo, ki ima predsednika in deset članov;
4. svet za kulturo in telesno vzgojo, ki ima predsednika in deset članov;
5. svet za zdravstvo in socialno varstvo, ki ima predsednika in deset članov;

6. svet za industrijo, obrt, blagovni promet in delo, ki ima predsednika in dvanajst članov;

7. svet za urbanizem in komunalno, ki ima predsednika in deset članov;
8. svet za finance, ki ima predsednika in osem članov;
9. svet za kmetijstvo in gozdarstvo, ki ima predsednika in dvanajst članov.

Sveti so za svoje delo odgovorni občinski skupščini. Skrbijo za uresničevanje politike občinske skupščine pri izvrševanju njenih predpisov in drugih zakonov, dajejo predloge skupščini za sprejemanje njenih aktov, sprejemajo svoje predpise v mejah pooblastil in določajo splošne smernice za delo upravnih organov.

Svete občinske skupščine sestavljajo člani, ki jih delegirajo vanje delovne in družbene skupnosti, ter člani, ki jih izvoli skupščina izmed odbornikov in drugih občanov. V posamezni svet imenuje skupščina poleg drugih občanov vsaj dva odbornika. Mandat članov sveta traja dve leti. Vsak svet ima svoj poslovnik, v katerem je določeno njegovo delovno področje in postopek o delu.

Komisije občinske skupščine:

Občinska skupščina ima tudi stalne inčasne komisije, katerih naloga je proučevanje posameznih vprašanj, priprava predlogov in opravljanje drugih zadev iz delovnega področja občinske skupščine. Občinska skupščina ima tele stalne komisije: za volitve in imenovanja; za družbeno nadzorstvo; za prošnje in pritožbe.

Komisija za volitve in imenovanja proučuje in obravnava splošna vprašanja kadrovske politike v občini ter analizira stanje in potrebe po vodilnih in visokih strokovnih kadrih; pripravlja predloge za volitve in imenovanja vodilnih uslužbencev in funkcionarjev v javnih službah in delovnih organizacijah, ki jih imenuje občinska skupščina.

Komisija za družbeno nadzorstvo proučuje in nadzira, ali se delovne in druge organizacije ravna po predpisih in opravljajo svoje delo v skladu s splošnimi družbenimi koristmi, potrebami občanov in politiko občinske skupščine na področju gospodarskega in družbenega razvoja v občini in pravilno uporabljajo družbena sredstva. Komisija lahko daje delovnim skup-

nostim in drugim organizacijam v zvezi z ugotovljenim stanjem svoja priporočila in predlaga občinski skupščini potrebne ukrepe v mejah pristojnosti.

Komisija za prošnje in pritožbe obravnava vloge in pritožbe občanov in organizacij, ki zadevajo delo organov občinske skupščine ter družbenih in delovnih samoupravnih organizacij v občinskem merilu.

Občinski zbor in zbor delovnih skupnosti občinske skupščine imata vsak svojo mandatno-imunitetno komisijo, ki jo sestavljajo po trije odborniki. Mandatno-imunitetni komisiji obeh zborov obravnavata vprašanja v zvezi z imunitetnimi pravicami odbornikov, s prenehanjem mandatov odbornikov, z razpisom nadomestnih volitev in verifikacijo mandatov.

Poleg že naštetih ima naša občinska skupščina še te komisije: za odlikovanja; za pregled in dajanje soglasij k samoupravnim aktom delovnih organizacij; za zadeve invalidov in borcev; za volilne imenike.

Za opravljanje določenih nalog ustanavlja občinska skupščinačasne komisije. Naloge takim komisijam se določijo ob ustanovitvi. Trenutno ima naša občinska skupščina ustanovljenočasno komisijo za spremembe statuta občine.

Občinska skupščina ima tudi nekatere sklade in štab za varstvo pred hudimi nesrečami. Namen skladov je financiranje dejavnosti, za katere so potrebna trajna sredstva. Trenutno ima naša občinska skupščina te sklade: za negospodarske investicije; skupnih rezerv gospodarskih organizacij; prispevka za uporabo mestnega zemljišča.

Občinski upravni organi:

Občinski upravni organi se določijo z občinskim statutom.
Skupščina občine Škofja Loka ima naslednje upravne organe:

1. Temeljne:

- oddelek za občo upravo in družbene službe;
- oddelek za finance in gospodarstvo;
- odsek za notranje zadeve;
- odsek za dohodke;
- odsek za narodno obrambo;
- odsek za inšpekcijske službe.

2. Posebne:

- katastrski urad;
- krajevna urada: Gorenja vas, Železniki.

Oddelek za občo upravo in družbene službe opravlja zadeve s področja organizacije občinskih organov in zavodov, sistemizacije delovnih razmerij, opravlja upravne zadeve s področja občne uprave, šolstva, kulture, prosvete, telesne kulture, zdravstva in socialnega varstva, opravlja splošno pisarniško službo ter druge zadeve iz pristojnosti upravnih organov, ki niso v delovnih področjih drugih upravnih organov.

Oddelek za finance in gospodarstvo opravlja upravne zadeve pri pripravi proračuna in zaključnega računa, spremlja izvrševanje proračuna, opravlja računovodsko službo za občinski proračun in sklade, opravlja upravne zadeve na področju premoženjsko pravnih razmerij glede zemljišč in zgradb v družbeni lasti. Opravlja vse upravne zadeve s področja industrije, obrtništva,

blagovnega prometa, komunalnih zadev, kmetijstva, gozdarstva, prometa, gostinstva in turizma, lova in ribolova, dela in delovnih razmerij, gradbeništva, urbanizma in stanovanjskih zadev in druge zadeve s področja financ in gospodarstva. Opravlja vse zadeve gozdarske, kmetijske in cestne inšpekcije.

Odsek za notranje zadeve opravlja upravne zadeve s področja vzdrževanja reda in miru v občini, varnosti prometa, vodstva državljskih stanj, prijavne in odjavne službe, izdaja potna dovoljenja, dovoljenja za orožje in razstrelivo in opravlja druge zadeve s področja notranjih zadev.

Odsek za dohodke predpisuje in izterjuje davščine in nadzoruje njihova vplačila; nadzoruje vplačevanja družbenih obveznosti gospodarskih in drugih organizacij in opravlja druge zadeve s področja dohodarstvene službe.

Odsek za narodno obrambo opravlja vse upravne in strokovne zadeve s področja narodne obrambe.

Odsek za inšpekcijske službe opravlja vse zadeve tržne, veterinarske, gradbene, urbanistične in sanitarne inšpekcije.

Katastrski urad opravlja in ureja zadeve vzdrževanja in evidence katastra zemljišč, izvajanja geodetsko-tehničnih izmer in zbiranje njihove dokumentacije za potrebe komunalnega gospodarstva, urbanizma in drugih družbenih služb, delovnih organizacij in občanov. Vodi evidenco nepremičnin družbene lastnine.

Krajevni uradi vodijo matične knjige, državljsko knjigo in volilne imenike ter izdajajo izpiske iz njih; sprejemajo vloge občanov za organe skupščine, opravljajo prijavno in odjavno službo in vodijo register prebivalstva, izdajajo potrdila v mejah veljavnih predpisov ter opravljajo druge zadeve po navodilih temeljnih upravnih organov, ki jih jim naloži skupščina in njeni organi.

Zadeve delovne in elektroenergetske inšpekcije za občino Škofja Loka pogodbeno opravljajo organi medobčinskih inšpekcijskih služb v Kranju oziroma v Ljubljani.

Občinski upravi načeljuje tajnik občinske skupščine. Tajnik je osebno odgovoren občinski skupščini in njenemu predsedniku za zakonito, pravočasno in kvalitetno delo uprave ter za izvrševanje programa dela upravnih organov. Starešine upravnih organov so osebno odgovorni tajniku in predsedniku za svoje delo in za zakonito in pravočasno delo upravnega organa, ki ga vodijo, ter za izvrševanje sklepov in smernic občinske skupščine in njenih svetov s področja upravnega organa. Za delo upravnega organa odgovarjajo starešine tudi ustreznemu svetu, kateremu dajejo poročila o svojem delu.

Poglejmo še, kakšne so pristojnosti in dolžnosti občinske uprave v odnosu do občinske skupščine, njenih organov in občanov.

Pristojnosti občinske uprave so določene v zveznih in republiških predpisih ter predpisih občinske skupščine. Omeniti kaže nekatere predpise, ki holj na splošno urejajo pristojnosti in dolžnosti uprave, še posebej pa občinske. O konkretnih pristojnostih je običajno govora v samih materialnih predpisih, ki tako ali drugače urejajo neko področje. Ustavi SFRJ in SRS pa sicer konkretno, vendar le načelno določata naloge občinske uprave v odnosu do federacije oziroma republike.

Tako ustava SFRJ določa, da občinski organi zagotavljajo izvrševanje zveznih in republiških zakonov ter jih neposredno izvršujejo, če ni njihovo izvrševanje po ustavi ali zakonu v pristojnosti republiških in zveznih organov.

Ustava SRS določa, da upravni organi izvršujejo zakone, družbene plane in druge akte predstavniških teles, izvajajo politiko, ki je bila določena, spremljajo stanje na ustreznem področju, organizirajo in opravljajo določene službe, odločajo v upravnih zadevah, izvajajo upravno nadzorstvo in druge strokovne zadeve za predstavniška telesa in njihove politično izvršilne organe.

Ustava SRS v svojem 106. členu določeneje govori o občinskih upravnih organih, in sicer:

»Občinski upravni organi neposredno izvršujejo zakone in druge predpise, če ni z zakonom izrecno določeno, da jih izvršujejo drugi organi občine oziroma organi širših družbeno-političnih skupnosti, ter opravljajo strokovne naloge za občinsko skupščino in njene organe.

Občinski upravni organi opravljajo zadeve s svojega delovnega področja samostojno na podlagi zakonov in drugih predpisov ter po smernicah občinske skupščine in njenih svetov. Za svoje delo so odgovorni občinski skupščini in njenim svetom.»

Upravni organi sodelujejo z drugimi upravnimi organi ter z delovnimi in drugimi organizacijami v vprašanjih, ki so skupnega pomena, zagotavljajo medsebojno obveščanje o delu ter s svojim delom omogočajo učinkovito uresničevanje pravic in interesov občanov in organizacij. V mejah zakonskih pooblastil so samostojni in so za svoje delo odgovorni skupščini in njenim politično izvršilnim organom.

Če hočemo dobiti jasnejšo sliko o razmerjih občinske uprave do občinske skupščine, potem moramo vedeti, kaj v zvezi s tem določa statut občine. Ta med drugim konkretno določa:

— da občinski upravni organi neposredno izvršujejo vse zakone in druge predpise, če ni z zakoni ali drugimi predpisi drugače določeno, da jih izvršujejo drugi organi občine oziroma organi širših družbeno-političnih skupnosti, ter opravljajo strokovne naloge za občinsko skupščino in njene organe.

— da upravni organi opravljajo zadeve s svojega delovnega področja samostojno v mejah pooblastil, ki jim jih daje zakon in na njegovi podlagi izdani predpisi, ter po smernicah občinske skupščine in njenih svetov.

Samostojnost upravnih organov v delu mora priti do izraza tako v izvrševanju predpisov, kakor tudi v razvijanju njihove pobude pri odkrivanju in proučevanju problematike na njihovem področju, ugotavljanju napak in drugih slabosti, v pripravljanju elaboratov, analiz in drugega gradiva o stanju na njihovem področju za potrebe skupščine in njenih svetov ter v predlaganju potrebnih ukrepov skupščini oziroma svetom.

Samostojnosti organov daje poseben poudarek zakon o upravnem postopku. Po tem zakonu morajo namreč postopati organi državne uprave in drugi državni organi, kadar v upravnih stvareh neposredno uporabljajo predpise, odločajo o pravicah, obveznostih ali pravnih koristih posameznikov, pravnih oseb ali drugih strank. Upravne stvari, o katerih odločajo upravni organi, so pa različne od stvari, ki sodijo v področje civilnega ali kazenskega prava, se pojavljajo na najrazličnejših področjih uprave, kot npr. na področju zdravstva, prosvete, kmetijstva, gozdarstva, gradbeništva, industrije, obrti, davkov, taks, javne varnosti, socialnega varstva, vojne obveznosti itd. Z zakoni in drugimi splošnimi predpisi, s katerimi se urejajo ta področja, se določajo tudi pravice in obveznosti posameznikov, pravnih oseb in drugih strank na teh področjih.

Organ odloča v upravnih zadevah samostojno, v mejah pravic, ki mu jih daje zakon. Kadar organi odločajo o konkretnih primerih, jim predstavniki in izvršilni organi ne morejo dajati nobenih navodil ali konkretnih nalogov. To bi namreč slabilo avtoriteto upravnega organa in zmanjšalo odgovornost nasproti predstavnikiškim organom, ki jim politično odgovarjajo.

Odločbe v upravnem postopku izdaja predstojnik organa; ta lahko pooblasti drugo uradno osebo ali za odločanje v določenih zadevah ali samo za posamezna dejanja v postopku pred izdajo odločbe. Uradna oseba, ki je pooblaščenca za odločanje, samostojno ugotavlja in presoja dejstva ter odloča po svojem prepričanju in ne po presoji starešine. Osebe, ki vodijo postopek in odločajo, kakor tudi osebe, ki opravljajo posamezna dejanja v postopku, morajo imeti potrebno strokovnost in visoko stopnjo družbene odgovornosti, morajo se svoje odgovornosti zavedati. Predstojnik upravnega organa mora pod disciplinsko odgovornostjo skrbeti, da so upravne zadeve rešene v predpisanih rokih.

Večji del nalog oz. pristojnosti uprave občinske skupščine je torej določen z zakoni in na njihovi podlagi izdanih predpisov. V tem je tudi dobršen del nalog, ki izvirajo iz predpisov občinske skupščine same in njenih politično-izvršilnih organov (svetov). Občinska skupščina pri izvrševanju svojih nalog sprejema odloke, odredbe, navodila, sklepe, priporočila in druge akte.

Drugi del nalog, ki jih opravlja občinska uprava, predvsem v odnosu do občinske skupščine, občanov, delovnih organizacij in drugih institucij v občini, pa so naloge izven upravnega postopka. Te naloge so sicer načelno določene z ustavo, podrobno pa jih določa in razčlenjuje statut občine. Toda tudi statut še ni v svojih določbah konkreten. Ta daje le smernice občinski skupščini in njenim politično-izvršilnim organom, daje okvire pravic in dolžnosti, določneje opredeljuje socialistična družbena načela jugoslovanske socialistične skupnosti, ki so uzakonjena v republiški in zvezni ustavi. Te naloge so po svojem pomenu in obsegu običajno odraz politike občinske skupščine in njenih politično-izvršilnih organov, ki se formirajo neposredno iz izvajanja določb statuta ali sklepov, navodil ali priporočil, ki jih ti organi sprejemajo na svojih sejah.

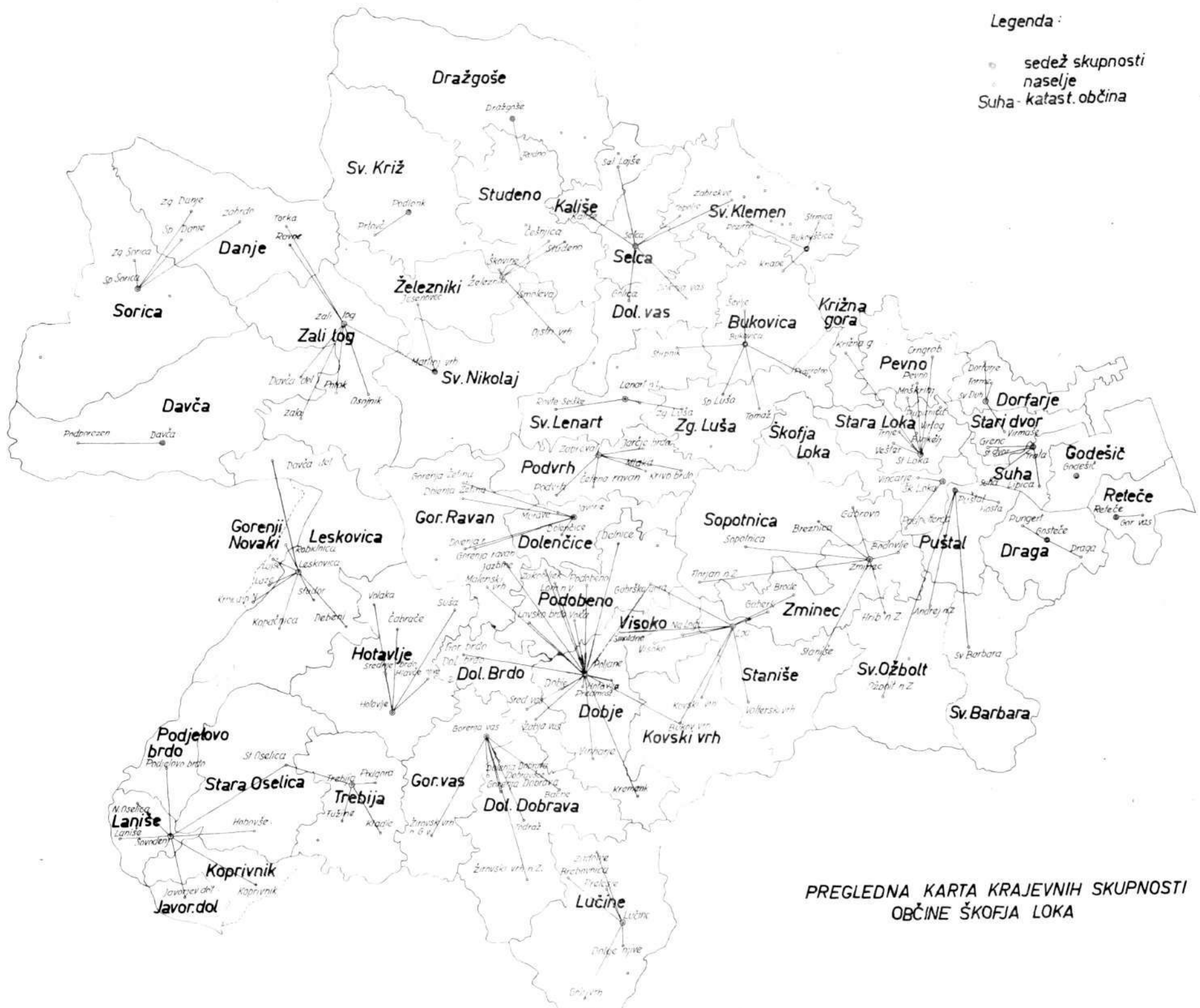
Če smo ugotovili, in tako določa tudi sam statut občine, da so določbe statuta le okvir pravic in dolžnosti občine, potem je neobhodno, da občinska skupščina s svojimi organi določa politiko odnosov, razvoja, zadovoljevanja skupnih potreb ipd. v občini. Neposredni izvrševalci te politike pa so upravni organi. Seveda pri tem ne gre prezreti, da je naloga upravnih organov dajati pobude in predloge občinski skupščini in svetom pri uresničevanju njihovih nalog. Pobude in predloge za določeno politiko v občini bi torej morala dajati uprava, stvar občinske skupščine in njenih politično-izvršilnih organov pa je, ali take pobude in predloge sprejme. Odsev pobud in predlogov, tako po številu in kvaliteti, pa bo prav gotovo tudi odsev razmerja med občinsko skupščino in upravo.

Uprava kot eden izmed izvrševalcev pravic in dolžnosti občine, kot neposredni izvrševalec zakonov in drugih predpisov, kot izvrševalec strokovnih nalog za občinsko skupščino, je prav gotovo najboljši poznavalec stanja in razmer v občini. Zato ima uprava nalogo, da daje pobude in predloge.

Ena izmed oblik določanja politike v občini je tudi v tem, da občinska skupščina in sveti reagirajo na poročila, ki jih upravni organi pripravljajo za skupščino in svete o posameznih problemih, o problematiki na posameznih

Legenda:

- sedež skupnosti
- naselje
- ▭ Suha - katastr. občina

**PREGLEDNA KARTA KRAJEVNIH SKUPNOSTI
OBČINE ŠKOFJA LOKA**

področjih ipd. Pri tem kaže še enkrat spregovoriti o tem, da si upravni delavci v občinski upravi ne določajo sami svojih nalog, temveč so jim naloge določene s predpisi, s smernicami, z obveznimi navodili in s sklepi višjih organov, pa tudi z upravnimi predpisi od zgoraj. Upravni delavci so dolžni, da neposredno izvršujejo naloge, ki so jim naročene z materialnimi predpisi, in da jih izvršujejo tako, kot so jim naročene z organizacijskimi predpisi in navodili.

V našem razgibanem, hitrem družbenem razvoju tudi hitro zastarevajo materialni in organizacijski predpisi. Zakonodajca mora predpise vsklajati, predpisi se obnavljajo, spreminjajo, dopolnjujejo, dodajajo in menjajo, kar pa navadno ne poenostavlja, temveč komplicira in množi tudi upravno delo.

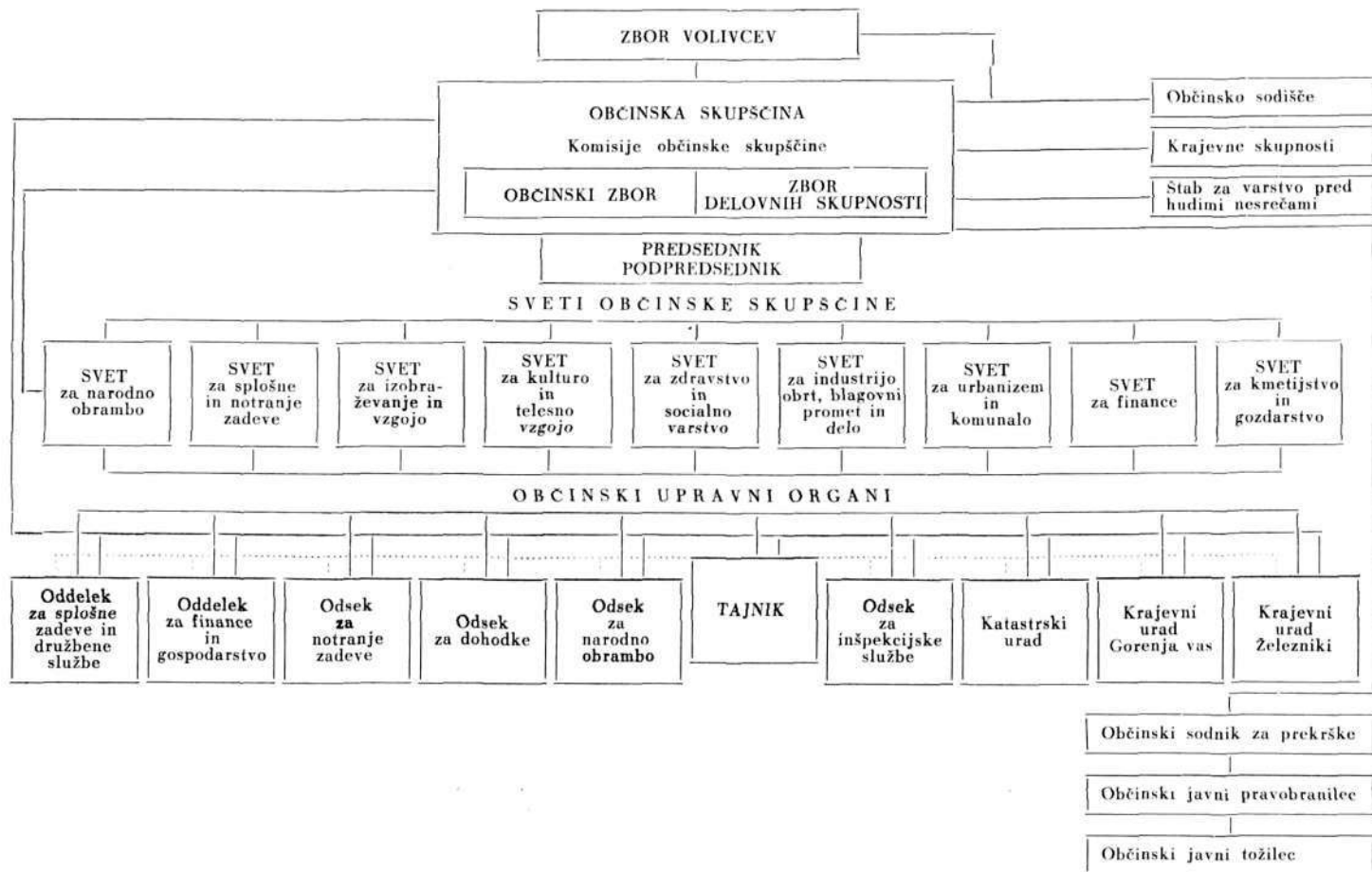
Po pregledu pristojnosti občinske skupščine, njenih svetov in komisij ter upravnih organov po zveznih in republiških predpisih, sprejetih v času od leta 1945 do konca leta 1966, je v pristojnosti občinske uprave 256 zadev po republiških predpisih, poleg tega pa 309 zadev v pristojnosti občinske skupščine, njenih svetov in komisij ter 824 zadev po zveznih predpisih v pristojnosti občinske uprave in 544 zadev v pristojnosti občinske skupščine, njenih svetov in komisij. Samo po zveznih in republiških predpisih spada torej v delovno področje občinske uprave 1715 pristojnosti. Obseg pristojnosti in dela občinske uprave je zelo obsežen in zahteven. Vsaka od pristojnosti zahteva določene priprave v postopku, ki je po času in obsegu zelo različen.

Pogosto se postavlja vprašanje, ali je preveč ali premalo upravnih delavcev. Če jih je dovolj, lahko pričakujemo, da bodo naloge hitro rešene. Če jih je premalo, bodo organizacije in občani cele mesece čakali na rešitev ali pa bo toliko več upravnih sporov pred sodišči. Število upravnih delavcev je odvisno v veliki meri od števila upravnih nalog. Danes že sami instrumenti sistemizacije delovnih mest in delitve dohodkov preprečujejo tendenco povečanja — naraščanja števila upravnih delavcev.

Ker uprava torej ni sama sebi namen, temveč opravlja strokovno delo za predstavnike in politično izvršilne organe in neposredno izvršuje predpise v odnosu do občanov in do samostojnih organizacij, je dolžnost občinske skupščine, da ustanavlja take in toliko upravnih organov, da bodo sposobni ljeti naloge, ki so pred njimi. Nemogoče je zadostiti obema zahtevama, kot se običajno pojavljata: opraviti vse naloge in zmanjšati upravo. Za opravljanje določenih nalog je potrebno tudi določeno število ljudi. Seveda morajo ti ljudje imeti tudi potrebno izobrazbo in delovne izkušnje, odvisno pač od zahtevnosti nalog. Struktura upravnih nalog se v zadnjem obdobju bistveno ni menjala. Spreminja se še vedno število nalog, teh pa je v pristojnosti občinske uprave vedno več. Ni rečeno, da se ob večji strokovnosti delavcev ne bi dalo naloženih nalog opraviti tudi z manjšim številom delavcev. Seveda se takoj postavlja vprašanje tudi glede obsega nalog. Obseg nalog je možno zmanjšati, vendar bodo ob takem ukrepu kaj hitro vidne posledice, ki jih bo občutil občan ali pa splošni družbeni interesi. Torej tudi tu se je treba odločiti za neko politiko in za ustrezne odnose med občinsko skupščino in upravo. Upoštevati je treba, da vsak ukrep okrog organizacije in sistemizacije delovnih mest uprave, posebno kadar gre za eksistenco zaposlenih, povzroči določen odpor, ki se kaže v slabšanju delovne discipline, produktivnosti dela ipd.

Pri vsem tem pa ne kaže prezreti tudi samoupravnih pravic delavcev uprave. Te pravice se sicer razlikujejo od samoupravnih pravic delavcev, za-

**SHEMA OBCINSKE SAMOUPRAVE
OBCINA SKOFJA LOKA**

poslenih v delovnih organizacijah. Organizacijo uprave predpisuje občinska skupščina; starešine in druge vodilne delavce postavlja občinska skupščina; razmejitev pravic samoupravljanja v upravnih organih določa občinska skupščina. Pravice in dolžnosti samoupravljanja v upravnih organih se kažejo predvsem v reševanju in urejanju notranjih odnosov in delitvi dohodka.

R é s u m é

L'AUTOGESTION DES HABITANTS DE LA COMMUNE ET L'ADMINISTRATION COMMUNALE SUR LE TERRITOIRE DE SKOFJA LOKA

L'article explique les formes de l'autogestion sociale des habitants de la commune arrêtées par la constitution. Il décrit les organes de base de l'autogestion communale: réunions des électeurs, communautés locales, assemblée communale avec ses conseils, ses commissions et ses organes administratifs — tout cela spécialement par rapport à la commune de Skofja Loka.